

τασκευή τῆς ἑλλειπούσης ἔκφωνήσεως πέντε θεωρημάτων, ὡς ἐξετέθη ἀνωτέρω.

Ἐπίσης προσετέθη βραχὺς πρόλογος τοῦ Σταμάτη, πίναξ τῶν ἐν τῷ I τόμῳ τοῦ Heiberg (=Αβ' Σταμάτη) προτάσεων, σχόλια ἑκατὸν περίπου σελίδων πρὸς ἐπεξηγήσιν τῶν δυσκολωτέρων προτάσεων τοῦ κειμένου καὶ πλούσιον εὑρετήριον τῶν λέξεων—ῥων α') τῶν τριῶν πρώτων βιβλίων καὶ β') τοῦ τετάρτου, περὶ κωνοειδέων καὶ σφαιροειδέων.

Δεδομένου ὅτι τὸ κείμενον τοῦ Heiberg δίδεται ἐδῶ βελτιωμένον, ἡ δὲ ἔκδοσις ἡ νέα τοῦ Ἀρχιμήδους ἐπλουτίσθη μὲ μαρτυρίας δυσσευρέτους, μὲ μετάφρασιν Νεοελληνικὴν, μὲ πλουσίας ἐπεξηγήσεις καὶ μὲ παντοειδεῖς πίνακας, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι διὰ τῆς παρουσίας ἐκδόσεως ἡ μαθηματικὴ ἔρευνα σημεῖοι ἀξιόλογον προώθησιν, ἡ δὲ ἑλληνικὴ συμβολή, εὔρεν εὐπρόσωπον τὴν ἐκδήλωσιν τῆς εἰς τὴν Ἀρχιμήδειον ἔρευναν μετὰ σιγὴν πολλῶν αἰῶνων χάρις εἰς τὸν ἀκάματον ἐργάτην τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήτης Εὐάγγελον Σταμάτην.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

Γ. Π. ΣΑΒΒΑΝΤΙΔΗ, Ἀπὸ τὴν χειρόγραφη παράδοσις τῆς Πολιτείας τοῦ Πλάτωνος, Ἰωάννινα 1970, σχ. 8μ. σελ. 43.

Ἡ πραγματεία αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ἐργασίας. Πρῶτον ἀπὸ μίαν παλαιογραφικὴν ἔρευναν ἐπὶ τῆς σχέσεως τοῦ κώδικος T πρὸς τὸν A τῆς Πολιτείας τοῦ Πλάτωνος καὶ δεύτερον ἀπὸ μίαν φιλολογικὴν διόρθωσιν εἰς τὸ χωρίον τῆς Πλάτ. Πολ. 6. 20 (509 D).

Εἰς τὴν πρώτην ἐργασίαν τοῦ ὁ συγγραφεὺς παραθέτει κατ' ἀρχὰς πίνακα τῶν κωδίκων τοῦ Πλατωνικοῦ κειμένου. Ἐπειτα ἐκθέτει βραχέως τὸν τρόπον τῆς κατὰ παράδοσιν ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἐκδόσεως τῶν ἔργων τοῦ Πλάτωνος καὶ παρουσιάζει εἰδικώτερον τὸν κώδικα T, τὸ περιεχόμενον του, τὴν σχέσιν του πρὸς τὸν A καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ ἐκτίμησιν τῶν νεωτέρων ἐκδοτῶν. Ἀκολούθως διερευνᾷ τὴν συγγένειαν, τὰς διαφορὰς καὶ τὰς ἀποκλίσεις μεταξὺ τῶν A καὶ T πρὸς δὲ καὶ τὰ κοινὰ καὶ διάφορα σημεῖα τούτων ἔναντι τοῦ M. Οὕτω ὁ σ. καταλήγει εἰς ὠρισμένας διαπιστώσεις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων συνεξεταζομένων καὶ τῶν μέχρι σήμερον ἐκφρασθεισῶν γνώμῶν καταλήγει εἰς σχῆμα καταγωγῆς τῶν ATM ἐξ ὠρισμένου ὑπαρχετύπου μέσῳ διαφόρων δι' ἕκαστον τῶν τριῶν τούτων κωδίκων ἐνδιαμέσων ἀντιγράφων. Ὡς εἰδικώτερον συμπέρασμα τοῦ σ. προκύπτει ὅτι ὁ κώδιξ T περιέχει γραφὰς καλυτέρας τοῦ A καὶ πρέπει νὰ δίδεται εἰς τὸ κείμενον αὐτοῦ περισσοτέρα προσοχή, ἐν τῇ συνεξετάσει πάντοτε καὶ τῶν λοιπῶν χφφ. τῆς παραδόσεως.

Τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἔρευνῆς τοῦ σ. προδίδουν οἱ παρατιθέμενοι πίνακες, ἐν οἷς ἐμφαίνονται τὰ ἐκ τῆς παραβολῆς ὄλων τῶν κωδίκων στοιχεῖα, ἅτινα καταδεικνύουν κοινὰς παραλείψεις, κοινὰς γραφὰς καὶ ἀποκλινούσας γραφὰς με-

ταξὺ ὄλων τῶν κωδίκων γενικῶς, διαφορὰς Μ καὶ Α, κοινὰ σημεῖα συγγενείας ΑΤΜ, διαφορὰς Μ καὶ Τ, ἀποκλειστικὰς συμφωνίας Α καὶ Τ, διαφορὰς μεταξὺ Α καὶ ΤΜ, προσθήκας εἰς τὸ κείμενον ἢ τὸ περιθώριον τοῦ Α μετὰ δειγμάτων πανομοιοτύπου γραφῆς, διαφορὰς εἰς τὰ σχόλια τῶν Α καὶ Τ, παρεκκλίσεις τοῦ Τ ἀπὸ τὴν παράδοσιν τοῦ ὑπαρχετύπου, διορθώσεις τοῦ Τ, δείγματα καλυτέρας γραφῆς τοῦ Τ ἔναντι τοῦ Α καὶ δείγματα παροραμάτων καὶ διορθωτέων εἰς τὰ κριτικὰ ὑπομνήματα τῶν ἐκδόσεων Burnet καὶ Chambry.

Εἰς τὴν δευτέραν ἐργασίαν τοῦ ὁ συγγραφεὺς προτείνει ἐπὶ τῇ βάσει εὐφυοῦς εἰκασίας καὶ συναφῶν παραδειγμάτων τὴν διόρθωσιν τῆς λέξεως οὐρανοῦ (χφφ. FL) ἢ οὐρανὸν (χφφ. AM) εἰς ὄρανοῦ κατὰ ἠθελημένην ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος παρετυμολογίαν τοῦ ὄρατοῦ, λέξιν οὕτω ὀρθῶς ἀναγραφομένην εἰς τὸ χφ. W.

Εἶναι λίαν εὐχάριστον ὅτι ὑπάρχουν καὶ νέοι φιλόλογοι εἰς τὸν τόπον μας, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἱκανὴν προπαρασκευὴν νὰ συμβάλουν εἰς κριτικὴν ἔκδοσιν κειμένων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

ΗΛΙΑ Σ. ΠΑΠΑΔΑ: Λογοτεχνικαὶ μεταφράσεις, α' Αἰσχύλου Ἰκέτιδες, Ἀθῆναι 1970. β' Σοφοκλέους Τραχίνια, Ἀθῆναι 1970. γ' Εὐριπίδου Βάκχαι, Ἀθῆναι 1970. Ἡρακλεΐδα, Ἀθῆναι 1970. Ἰππόλυτος, Ἀθῆναι 1970. Τρωάδες, Ἀθῆναι 1970.

Ὁ φιλόπonos καὶ ἀκάματος συγγραφεὺς ἔχει ἐπιδοθῆ ἀπὸ εἰκοσαετίας ἤδη εἰς τὴν ἰδιαιτέραν μελέτην τῶν ἀρχαίων δραματικῶν ἐν τῇ συναίσθησει ὅτι οἱ ποιηταὶ οὗτοι εἶναι οἱ διδάσκαλοι τῶν ἐνηλίκων, οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ φέρουν εἰς συναίσθησιν καὶ τοὺς κακῶς σπεπτομένους καὶ κακῶς ἐνεργοῦντας ἐκ τῶν πολιτῶν πρβλ. ("Ἄγε δὴ χαίρων, Αἰσχύλε, χῶρει . . . καὶ παίδευε τοὺς ἀνοήτους" πολλοὶ γὰρ εἰσι). Ἐκ τῆς μακροχρονίου ἐνασχολήσεώς του μὲ τὰ θέματα τῶν τραγικῶν ὁ συγγραφεὺς ἔχει ἀναχθῆ πλέον εἰς στενοτάτην οἰκειότητα μὲ τὰς τραγωδίας, ἐκ τῶν ὁποίων κατ' ἔτος ἐκδίδει ἀριθμὸν τινα. Κατὰ τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἐπλούτισε τὴν βιβλιογραφίαν μας μὲ τὰς λογοτεχνικὰς μεταφράσεις ἕξ τραγωδιῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὴν γραφίδα καὶ τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν μας. Διὰ τὴν εὐστοχίαν καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀποδόσεως τῶν μεταφραζομένων ἔργων, συνοδευομένων πάντοτε ἀπὸ συνοπτικοὺς κατατοπιστικὸς προλόγους ἔχομεν γράψει ἐπανελημμένως καὶ ἔχομεν τονίσει μὲ πόσῃν ἀκρίβειαν καὶ καλαισθησίαν ὁ Παπαδάς ἀποδίδει πάντοτε τὰ νοήματα τῶν μεγάλων τούτων διδασκάλων τῆς ἀνθρωπότητος. Διὰ τοῦ ἔργου του, συνεχοῦς καὶ συστηματικοῦ, ὁ συγγραφεὺς συμβάλλει τὰ μέγιστα νὰ γίνουσι κτῆμα εὐρέων στρωμάτων τοῦ λαοῦ τὰ ἔργα τῆς προγονικῆς μας σοφίας.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ